

Beste Wilken,

Als de eerste zin van een boek begint met de woorden “er was eens” dan moet je er eens goed voor gaan zitten. Men weet dan dat er een mooi verhaal gaat volgen, veelal een sprookje. Zoals bekend waren sprookjes indertijd ongeschreven vertellingen die zich richtten tot ongeletterde volwassenen. Hoe anders is dat als we deze bundel bekijken. Deze bundel geeft er immers blijkt van dat we geenszins te maken hebben met ongeletterde volwassenen. De geletterdheid van al deze auteurs spat ervan af. En toch wil ik in deze brief jouw loopbaan van een sprookjesachtig versiering voorzien, al was het maar door de begin- en de slotzin.

Er was eens een middag in het vroege voorjaar van 1993 dat een keurige man mijn kamer kwam binnenlopen in het kantoor van de Nederlandse Taalunie gelegen aan het Stadhoudersplantsoen nummer 2 in Den Haag. Zijn leeftijd viel moeilijk in te schatten, had ik hier te maken met een jonge man of met een oudere jongere? Hij droeg de kenmerken van verschillende generaties in zich, zowel in zijn bewegingen als in zijn kleding. Hoe dan ook, ik had in ieder geval te maken met iemand met een keurig en een zeer serieus voorkomen die zich meer dan uitstekend had voorbereid op dit gesprek en die uit zijn aktetas document na document toverde om zijn verhaal te staven en te onderbouwen. Met zijn karakteristieke stemgeluid pleitte hij voor extra initiatieven in de regio Centraal-Europa. Ik hoop Wilken dat jij je herkent in deze beschrijving want jij was die man.

Dat je kwam pleiten voor extra neerlandistiekinitiatieven in de regio kwam goed uit. In het meerjarenbeleidsplan 1993 – 1997 van de Nederlandse Taalunie was de neerlandistiek in Midden- en Oost-Europa namelijk als prioritair aandachtspunt opgenomen. Deze prioriteit moest worden geplaatst in het kader van de bredere economische, sociale en culturele samenwerking die Nederland en Vlaanderen nastreefden met de landen in deze regio. De neerlandistiek zou dan bij uitstek de mogelijkheid zijn om een venster te bieden op de Lage Landen. Om die beleidsdoelstelling te verwezenlijken was door Nederland en Vlaanderen een extra budget, aanvankelijk tijdelijk, toegevoegd aan de reguliere Taaluniebegroting.

Zoals gezegd, je kwam precies op tijd en misschien moet ik wel zeggen dat je als groepen kwam. Binnen de Taalunie hadden we destijds namelijk weinig contacten in deze regio. Er waren nog geen docentenplatforms en er waren nog nooit Taaluniemedewerkers afgereisd naar de regio. Kortom, het was toen nog een tamelijk onbekend gebied

voor ons. De twee delen van Europa, decennialang gescheiden, waren elkaar nog maar net aan het ontdekken.

Aan die situatie kwam gelukkig een eind en de ontwikkelingen kwamen in een stroomversnelling terecht. Het begin van een wedergeboorte van de neerlandistiek in deze regio en daarbij heb jij, Wilken, een zeer belangrijke rol gespeeld. Na ons eerste gesprek in Den Haag hebben wij intensief contact gehad, alles per fax en telefoon! Jij hebt mij enorm geholpen bij de voorbereiding van een oriëntatieris die een delegatie van de Taalunie in november 1993 aan Hongarije, Slowakije en Tsjechië bracht. Jij hebt mij in contact gebracht met de verantwoordelijken binnen de universiteiten van Bratislava, Brno en Olomouc, jij hebt mij plattegronden van die steden bezorgd en jij hebt zelfs suggesties voor hotels gedaan. Kortom, zonder jouw hulp en betrokkenheid zou dit alles een stuk moeizamer zijn verlopen.

Die eerste reis naar de regio Midden-Europa staat nog in mijn geheugen gegrift. Eind november 1993 was de regio bedolven onder een dik pak sneeuw en ook gedurende de reis sneeuwde het bijna voortdurend. Dat was een probleem omdat wij, de Taaluniedelegatie bestond uit vijf personen, ons verplaatsen in een gehuurde Renault Espace die geleverd bleek te zijn met zomerbanden! Wij glibberden ons dan ook met gevaar voor eigen leven een weg door de regio. Achteraf gezien onverantwoord en het had niet veel gescheeld of het hele intensiveringsbeleid voor de regio was ten onder gegaan in deze witte wereld.

Zoals gezegd, het was mijn eerste reis door deze regio. Ik maakte kennis met de lokale keuken, leerde reuzel als een delicatessie zien, verorberde onder lichte dwang te veel slivovice, bewonderde Anton Pieck-achtige plaatsjes, zag de door bruinkool aangetaste stadspaleizen en probeerde te overleven in kantoren en hotelkamers waar men de ondertemperatuur standaard op 28 graden ingesteld bleek te hebben.

Uiteindelijk heeft deze oriëntatieris geresulteerd in een voorstel voor een intensiveringsprogramma dat korte tijd later door het Comité van Ministers van de Taalunie werd vastgesteld. Eerst nog additioneel en incidenteel, later is dat omgezet in structureel beleid met het bijbehorende budget. De resultaten daarvan zien we tot op de dag van vandaag. Er zijn sindsdien veel afdelingen Nederlands bijgekomen, de status van verschillende vakgroepen is verhoogd en de wetenschappelijke output, zowel in personen als in publicaties, is aanzienlijk toegenomen.

Deze ontwikkeling in de regio en jouw persoonlijke ontwikkeling zijn hand in hand gegaan. Oorzaak en gevolg zijn hier nauw verweven. Afdelingen Nederlands werden volwassen en jij, Wilken, groeide ook verder door. Je was classicus en werd daarnaast nog even neerlandicus, je promoveerde en habiliteerde, je was nauw betrokken bij de oprichting van de docentenplatforms Comenius en ONETS, je schreef tal van artikelen en boeken. Daarnaast nam je het initiatief bij vele projecten, waarbij die van de Neder-

landse oude drukken in Bohemen, Moravië en Silezië (samen met Stefan Kiedron uit Wroclaw) en dat met betrekking tot de receptie van Nederlandstalige literatuur in Tsjechië mij het meeste zijn bijgebleven. Oh ja, dan vergeet ik ook nog te vermelden dat je tussendoor voorzitter van de faculteitsraad, bestuurslid van de universitaire vakbond, vice-decaan buitenland en vice-decaan wetenschap bent geweest en alsof het nog niet genoeg was, heb je er ook nog een hoogleraarschap in Lublin aan toegevoegd. Werkelijk, ik raak buiten adem als ik dit allemaal opschrijf.

Ik weet niet hoe jouw nachtrust eruitziet Wilken, daarover moet ik nog eens een goed gesprek met Jana voeren, maar misschien ben jij een van die mensen die aan enkele uren slaap per nacht voldoende heeft. Wat ik wel weet is dat jouw vreselijk volle agenda niet veel ruimte laat voor enige sportieve uitdagingen, mocht je die ambitie al hebben. Een potje voetbal met je zoons resulteerde in een gebroken been en tijdens een fietstochtje over het mooie Schouwen-Duiveland met een Zeeuws briesje uit het zuidwesten tegen heb je zodanig afgezien dat je vervolgens bij de borrel wat stilletjes en bleekjes in een hoekje zat. En dat laatste is niets voor jou zoals we weten. Ik nodig je dan ook uit voor de herkansing, niet alleen om te testen of je naast al je academische beslommingen inmiddels ook iets bent gaan doen aan enige vorm van gymnastiek of fitness, maar vooral om de vriendschap die tussen ons is ontstaan in al die jaren te bevestigen en verder te verdiepen.

Het jubileum dat je dezer dagen viert, 30 jaar actief in de neerlandistiek in de regio Midden-Europa, is een absolute mijlpaal. Je hebt een enorme bijdrage geleverd aan de ontwikkeling van het vak in deze regio. De bijdragen in deze bundel maken deel uit van het sprookje van jouw loopbaan. Een loopbaan die veel heeft opgeleverd op allerlei terreinen. Je hebt prijzen gewonnen, je bent geridderd, maar de hoofdprijs die je hebt weten te verwerven is natuurlijk Jana en het gezin dat jullie samen hebben opgebouwd. Om de cirkel van dit sprookje rond te maken wil ik daarom besluiten met de woorden “en ze leefden nog lang en gelukkig”. Dat is wat ik jullie toewens.

In vriendschap groet ik je hartelijk,

Marc

drs. Marc le Clercq / m.h.le.clercq@hotmail.nl

Taalunie

vh. senior beleidsadviseur voor het buitenland

vh. waarnemend Algemeen Secretaris

Paleisstraat 9, 2514 JA Den Haag, NL

This work can be used in accordance with the Creative Commons BY-SA 4.0 International license terms and conditions (<https://creativecommons.org/licenses/by-sa/4.0/legalcode>). This does not apply to works or elements (such as image or photographs) that are used in the work under a contractual license or exception or limitation to relevant rights

